

19/7/84

EL LENGUATGE

No s'hi passa

El verb *passar*, tal com és natural que s'esdevingui amb un verb amb un significat bàsic tan elemental, ha adquirit una gran multiplicitat de significacions particulars, més o menys especialitzades o diferenciades, bé que totes elles relacionades amb la idea essencial o fonamental d'aquest verb. Ens volem referir, però, només a dues d'aquestes significacions especialitzades, entre les quals hi ha una gran afinitat, però amb una diferència de tractament sintàctic molt concreta, cosa que no veiem prou reflectida en els diccionaris.

Com és ben sabut, certs verbs de significació molt elemental modifiquen aquesta significació o, dit altrament, adquireixen una significació especialitzada amb l'adjunció d'una partícula pronominal

—normalment *hi* o *en*—, la qual deixa aleshores d'ésser el representant d'un complement del verb i passa a ésser-ne un element modificador. Si es vol, es pot dir que el conjunt del verb i el pronom formen el que anomenem una locució verbal. I, d'altra banda, es pot afirmar encara que en certs casos,

aquest canvi de la funció de la partícula pronominal —de representant d'un complement del verb a element modificador del seu significat— constitueix un procés imperfecte, és a dir, no realitzat del tot. Són els casos en què ens plantejem si la duplicació de la partícula pronominal i el complement verbal (representat per un grup nominal, etc.) del qual el pronom apareix encara com el representant, pot considerar-se una redundància. Prenent el verb *passar* en el seu sentit intransitiu, "recórrer tal o tal camí, travessar tal o tal indret, anant d'un indret a un altre", observem que amb l'adjunció del pronom *hi* (representant primitiu del complement que designa l'indret per on es passa), ha adquirit el sentit especialitzat "ésser habitual de passar per tal o tal indret", i que, en canvi, amb el sentit també especialitzat, "ésser possible de passar per tal o tal indret", sembla que més aviat rebutgi l'adjunció del pronom indicat. *No hi passarem* pot significar, és clar, p.e., *No passarem pel pont*, però quan es diu *No s'hi passa, pel camí vell*, es vol dir que no hi passa ningú (tothom passa pel camí nou), i si es diu *No es passa pel camí vell* (amb rebuig de *hi*), és que és impossible de passar-hi (bardissam, esllavissades, etc.). No és pas impossible la frase *Ni s'hi passa* (això és: habitualment), però *es passa* (és possible de fer-ho).

Albert Jané